

Deša Diana

DVIJE NODILOVE DIPLOME IZ MUZEJA GRADA SPLITA

U Muzeju grada Splita čuvaju se dvije diplome Natka Nodila. Jedna ima potpis prof. Giassicha, a druga je rad Virgila Meneghella-Dinčića.

Onu s Jakšićevim potpisom i inventarskim brojem 1998 dodijelilo je Natku Nodilu splitsko Općinsko vijeće 30. ožujka 1912. na proslavi 50-godišnjice izlaska prvog broja lista »Il Nazionale«. List, pod njegovim uredništvom, izišao je u Zadru 1862. g.

Diploma je pisana, odnosno slikana na papiru u tehnici akvarela i tuša. Veličina joj je 53,5 × 39,5 cm. Potpis prof. Giassich smješten je dolje lijevo. Posveta je uokvirena oslikanim motivom narodnog veza. Slova su pisana tušem, sjenčana i bojana bogatim, prigušenim tonovima, čije inicijale i pojedine riječi naglašava crvena, zlatnožuta ili modra boja. Okvir je rađen s istinčanom preciznošću, gdje dominiraju okerasti i sivozeleni tonovi. U gornjem pačetvorinastom polju naslikana je, u magličastim tonovima okera, kontura splitske luke.

S lijeva ukomponiran je lik žene koja sjedi na tronu u arhitektonskom, stiliziranom okviru korintskih stupića. Samom tronu slikar je naglasio odlike narodnog rezbarstva, ali i elemente klasicizma. Sve je slikano blagim tonovima plave, ružičaste i smeđe boje.

Pravilno lice žene uokviruje gusta kosa s vijencem na glavi. Donji dio tijela prekriva joj fino nabrana plavičasta draperija. U lijevoj uzdignutoj ruci drži plamteću buktinju, a u desnoj je mala skulptura. Do nogu sjedi nagi dječčić i pruža granu masline. Inkarnat njihovih tijela majstorski je nijansiran. Do nogu su razbacane knjige, svici i prosuti cvjetovi ruža. I stablo masline s desne strane slikano je s naglašenim osjećajem za preciznost.

O autoru ove diplome znamo vrlo malo. Susreli smo ga nekoliko puta kao grafičara s temama starog Splita. Na ovoj diplomu predstavio se kao vrstan grafičar, ali i vješt slikar. Kolorit mu je smiren, fino nijansiran. Kompoziciju odlikuje skoro klasična mirnoća i strogost, pri čemu se naglašava arhitektonski ukras narodnih motiva i pučkog rezbarstva, a elementi secesije tek se probijaju u crtežu lika i draperije. Jaču iskričavost nalazimo jedino u inicijalima, odnosno riječima posvete.

Virgil—Meneghello—Dinčić: Diploma Natka Nodila

Druga Nodilova diploma, s inventarskim brojem 1999, rađena je također na papiru u tehnici akvarela i tuša. Veličina joj je 60 × 43,8 cm, a inicijali VMD i uz njih »Spljet«, upisani su dolje lijevo. Diplomu je 1926. g. Nodilu dodijelila Općina Mljet proglašivši ga svojim počasnim građaninom. Posveta je ispisana na papiru, na bogatoj podlozi traka, vitica, granja, izlazećeg sunca te dvaju ženskih likova.

Slova su pisana crnim tušem, a Nodilovo ime zlatnom bojom, s tim što su inicijali usađeni u bogato zeleno polje, a riječi »počasnom građaninu« ispisane crveno, te su inicijali tih dviju riječi postavljeni na zlatnu pozadinu.

Iznad posvete izlazi sunce čije se zrake račvaju i spajaju s gustom krošnjom geometriziranog granja i lišća s točkastim plodovima, u raskoši zlatne boje.

Sa sličnom naglašenošću slikani su likovi stojeće i sjedeće žene. Prva je mlada osoba dugačke kose s lovorovim vijencem na glavi i u ispruženoj ruci. Odjevena je u dugu plavu haljinu s nijansiranim naborima i dugačkim bjeličastim šalom koji, u stiliziranim potezima kista, vijori od nogu te završava iznad glave, na posveti. Velika knjiga s naslovom POVIJEST u desnoj ruci simbolizira zvanje slavljenika.

Sjedeća žena slikana je u profilu, nagnuta nad otvorenom knjigom, crne skupljene kose, u dugačkoj haljini žute boje. Pored nogu nalazi se veliki globus i zemljopisna karta.

Prof. Giasich (Jakšić): Diploma Natka Nodila

S desna pak naslikan je pečatnjak koji visi na trobojnici. Sadrži lik sv. Vlaha i uokolo natpis UPRAVITELJSTVO OPĆINE MLJET. Donji dio slike ukrašen je trakama koje se povijaju u pravilnom rasporedu, naglašavajući klasicističke elemente i reminiscencije secesije.

Meneghello se ovdje predstavio kao odličan crtač i slikar s istinskim smislom za kompoziciju i kolorit.

Na žalost, o autorima diploma ne znamo mnogo. Jakšićev potpis, kako je rečeno, sreli smo na nekolicini grafičkih listova s prikazima starog Splita i ti ga predstavljaju kao odlična grafičara. Da li se pored grafike bavio i slikarstvom, ne znamo. U stručnoj literaturi nema njegova imena, a njegov italijanizirani potpis Giassich, u likovnom pogledu ne govori ništa.

Meneghellov opus, iako poznatiji od Jakšićeva, još nije istražen, pa prema tome ni njegovo mjesto u modernom slikarstvu, u širem smislu, još nije poznato. Govoreći o njemu obično se ističe kako je on slikar splitskog ugođaja i gradskih veduta koje slika s puno topline. To je točno. Ali, ne treba zaboraviti da se Virgil znao predstaviti javnosti kao jednako dobar portretist. Psihološko poniranje u ličnosti koje je slikao, sinteza crteža, palete i atmosfere, harmoničnost prizora — to su slikarske odlike Virgila Meneghella-Dinčića bilo da slika svoj Split, njegove građane ili počasne diplome. Taj slikar već dugo čeka pravu riječ o sebi, no to nije predmet ovog napisa.

Na ovom mjestu vrijedno je potcrtati da diplome o kojima je riječ bitno ističu slikarsku kvalitetu svojih autora. Stilski vrednovano, veže ih samo ime Nodila kojemu su posvećene. Slikarski su različite, pa ipak, obje odlikuje čistoća crteža i boje, i neka neodređena stilska povezanost elemenata akademizma, klasicizma i secesije u njihovoj raznorodnosti. U pomanjkanju ovog likovnog izraza raste njihova prava vrijednost.